

ՀԱՄԱՌՈՏ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԵՐԱԳՈՒՑՆ ՍՈՎԵՏԻ ՍԵՍԻԱՆ.— Լուսինի 3—4-ին Երևանում տեղի ունեցավ Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի 5-րդ սեսիան։ Սեսիան քննարկեց և հաստատեց Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկայի 1954 թվականի պետական բյուջեն և 1953 թվականի բյուջեի կատարման հաշվետվությունը։

Հիշյալ հարցի առթիվ զեկուցումով հանդես եկավ ֆինանսների մինիստր Լարիսա Ստեփանյանը։

Ձեկուցողը նշեց, որ Սովետական Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության բոլոր բնագավառների հարաճուն վերելքի շնորհիվ տարեցտարի աճում է նաև պետական բյուջեն։ Հատկապես ակնառու են այդ հաջողությունները արդյունաբերության ասպարեզում։ Անցյալ 1953 թվականին արդյունաբերական արտադրանքի թողարկումը, նախորդ 1952 թվականի համեմատությամբ, աճեց 18,5 տոկոսով։ Ժողովրդական տնտեսության բարգավաճման շնորհիվ 1953 թվականի պետական բյուջեն կատարվեց հաջողությամբ։ Բյուջեի եկամուտները կազմեցին 1.212.000.000 ռուբլի, իսկ ծախսերը՝ 1.183.700.000 ռուբլի։ Այսպիսով տարեկան եկամուտները 28.300.000 ռուբլով գերազանցեցին ծախսերը։

Այնուհետև զեկուցողը մանրամասն կանգ առավ ընթացիկ 1954 թվականի բյուջեի նախագծի վրա, որը հաստատման էր ներկայացված Մինիստրների Սովետի կողմից և նշեց բյուջեի եկամուտների բոլոր հնարավոր աղբյուրներն ու ծախսերը։

Լավեց նաև Գերագույն Սովետի բյուջետային հանձնաժողովի հարակից զեկուցումը։

Մինիստրի զեկուցման առթիվ ելույթ ունեցան 27 դեպուտատներ, որոնք արեցին մի շարք դիտողություններ և առաջարկներ բյուջեի կատարման վերաբերյալ։

Սեսիան, հաշվի առնելով բոլոր դիտողություններն ու առաջարկները, Հայկական ՍՍՌ 1954 թվականի պետական բյուջեն հաստատեց՝ եկամուտների գծով՝ 1.231.565.000 ռուբլի, իսկ ծախսերի գծով՝ 1.225.414.000 ռուբլի։

Բյուջեի եկամուտների ավելի քան 80 տոկոսը, այն է մոտ 993.000.000 ռուբլի ստացվելու է պետական և կոոպերատիվ ձեռնարկություններից ու կազմակերպություններից։ Զգալի չափով կրճատվում է բնակչությանից գանձվող հարկը։ Այսպես, օրինակ, 1952 թվականի համեմատությամբ գյուղատնտեսական հարկի չափը կկրճատվի ավելի քան 54 տոկոսով։

Ռեսպուբլիկայի ժողովրդական տնտեսության ֆինանսավորման համար հատկացվում է ավելի քան 637.000.000 ռուբլի կամ 23.000.000 ռուբլի ավելի, քան անցյալ տարի։ Այդ միջոցներից մոտ 248.000.000 ռուբլի հատկացվում է արդյունաբերության և մոտ 128.000.000 ռուբլի գյուղատնտեսության հետագա զարգացման համար։

Կոմունալ-բնակարանային շինարարության գծով կատարվող ծախսերը կկազմեն ավելի քան 125.000.000 ռուբլի։

Ընթացիկ տարվա պետական բյուջեի ծախսերի խոշոր մասը կազմում են սոցիալ-կուլտուրական միջոցառումների հատկացումները, այն է 767.300.000 ռուբլի, որը 6,5 տոկոսով ավելի է, քան 1953 թվականին։ Այդ հատկացումներից ավելի քան 516.000.000 ռուբլի կկազմեն լուսավորության և կուլտուրայի զարգացման, 176.500.000 ռուբլի առողջապահության ծախսերը և այլն։

Պետական ապարատի պահպանման ծախսերը կկազմեն մոտ 84.000.000 ռուբլի՝ զգալիորեն պակաս, քան անցյալ տարի։

Սեսիան հաստատեց նաև Հայկական ՍՍՌ ռեսպուբլիկական և տեղական բյուջեները։

Այնուհետև հաստատվեցին 4-րդ և 5-րդ սեսիաների միջև ընկած ժամանակաշրջանում Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի Նախագահության կողմից ընդունված հրամանագրերը։

ԳԵՐԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԵՐԱԳՈՒՑՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՎԻԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.—

Մայիսի երկրորդ կեսին Հայաստանում հյուր եղավ Գերմանա-սովետական բարեկամության ընկերության պատվիրակությունը։ Հյուրերը ղիտեցին Երևանի տեսարժան վայրերը, ծանոթացան բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների աշխատանքներին, այցելեցին Մատենադարանը, Պետական պատկերասրահը, Գիտությունների ակադեմիան, դիտեցին ուրարտական ամրոցի պեղումները Կարմիր բլուրում, եղան Հոկտեմբերյանի շրջանի Բամբակաշատ գյուղում, Արզնի կուրորտում։

Արվեստի աշխատողների տանը նրանք հանգիստ ունեցան հայ երաժշտագետներին, նկարիչներին, գերասաններին, կուլտուրայի գործիչներին հետ։

ԿԵՐԱՊԱՐԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԻ ԱՆԴԻԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱ.— Սույն թվականի մայիսի վերջերին Բաքվում տեղի ունեցավ կերպարվեստագետների անդրկովկասյան կոնֆերենցիա, որին մասնակցեցին նաև Սոսկ-վայից ու Սովետական Միության այլ կենտրոններից հրավիրված ակադեմիկոս արվեստագետներ։ Կոնֆերենցիան քննարկեց Անդրկովկասյան ռեսպուբլիկաներում կերպարվեստի արդիական վիճակը և նրա հետագա զարգացման հետ կապված մի շարք հարցեր։ Այդ առթիվ զեկուցումներով հանդես եկան Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի կերպարվեստագետներին միությունների ներկայացուցիչները։

Կոնֆերենցիայի կապակցությամբ ադրբեջանական արվեստի Պետական թանգարանի արահներում բացվել էր Անդրկովկասի ռեսպուբլիկաների արվեստագետների ստեղծագործությունների ցուցահանդես, ուր ներկայացված էին ավելի քան 700 գործեր։

ԱՐՁՆԻԻ ԶՐԱԷԼԵԿՏՐԱԿԱՑԱՆԻ ԵՒՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.— Անցյալ 1953 թվականին Հայաստանի էլեկտրա-արդյունաբերության զարգացման ասպարեզում խոշոր հաջողություն ձեռք բերվեց: Գործարկվեց Գյումուշի հսկայական ջրաէլեկտրակայանը, որը Հրազդան գետի վրա կառուցված ու հետագայում կառուցվելիք էլեկտրակայաններից ամենամեծն է: Գյումուշի էլեկտրակայանի գործարկումով Հայաստանի գործող էլեկտրակայանների հզորությունը գրեթե կրկնապատկվեց:

Գյումուշից հետո ամենաշագույն սկզբնային հաջողությամբ շրտէլեկտրակայանի կառուցման աշխատանքները, որոնք ամբողջ թափով ծավալված են սույն թվականի սկզբներից: Եինարարության վայրում արդեն կատարված է մեծ աշխատանք՝ կառուցված են բանվորական նոր ավաններ մշտական բնակության համար, տեղադրված են շինարարական շատ մեքենաներ: 1954 թվականի անցած ամիսների համար նախատեսված բոլոր աշխատանքները հաջողությամբ կատարված են:

Արզնիի ջրաէլեկտրակայանը էժան էներգիա կմատակարարի ռեսպուբլիկայի արդյունաբերական ձեռնարկություններին ու գյուղատնտեսությանը: Այդ կայանի գործարկումով արմատականորեն կբարելավվի ջրամատակարարման գործը Կոտայքի, Աշտարակի, Հոկտեմբերյանի, Էջմիածնի, Եսհոմյանի շրջանների դաշտերի ոռոգման համար:

ՆԿԱՐԻՉ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵԱՄԵԼԻՑԱՆԻ ՍՏԵՂԵԱԳՈՐ-ՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ.— Հայ աղանավոր նկարիչ Հարություն Եամշինյանի մահվան 40-ամյակի կապակցությամբ Հայաստանի Պետական պատկերասրահում տեղի ունեցավ նրա աշխատությունների ցուցահանդես: Ներկայացված էին նկարչի մոտ 70 լավագույն գործերը, որոնց զգալի մասը տրամադրել էին Վրաստանի արվեստի և Թբիլիսիի պատմա-ազգագրական թանգարանները:

Հարություն Եամշինյանը ապրել է գործել է Թբիլիսիում անցյալ դարի վերջերին և 20-րդ դարի սկզբներին: 1883 թվականին նա փալուռ կերպով ավարտել է Պետերբուրգի նկարչական ակադեմիան: Եամշինյանը խորապես ռեալիստ նկարիչ էր: Նրա գործերի մեծ մասը պատկերում է հասարակ մարդկանց՝ արհեստավորների, գյուղացիների, ձկնորսների կյանքն ու կենցաղը, մարդկանց, որոնց դառն ու ծանր վիճակով խորապես համակված էր տաղանդավոր նկարիչը:

ՀՈՒՇԱՍԱՆՏԱԿ Ի ՊԱՏԻՎ ՌՈՒՄ ՄԵՆ ԳՐՈՂ Ա. Ս. ԳՐԻԲՈՆԵՐՈՎԻ.— Հուլիսի 1-ին Մեծ Գրող Ա. Ս. Գրիբոնովի «Եռեքից պատուհան» հայտնի կոմեդիան առաջին անգամ խաղացվել է Երևանում, 1827 թվականին, պարսից սադադար Հյուսեյնի խառն պալատում: Ժամանակի ընթացքում այդ պալատը ավերվել է: Հիմա այդ վայրում կառուցված է «Արարատ» տրեստի գինեգործարանը: Գործարանի պատին փակցված է գեղեցիկ հուշատախտակ, որի վրա հայերեն և ռուսերեն լեզուներով գրված է. «Այստեղ, 1827 թվականին, հեղինակի ներկայությամբ, առաջին անգամ, ներկա-

յացվել է ռուս մեծ գրող Ալեքսանդր Սերգեևիչ Գրիբոնովի «Եռեքից պատուհան» անմահ կոմեդիան:

Հուշատախտակի բացմանը, որը տեղի ունեցավ մայիսի 30-ին, ներկա էին Երևանի գրական և թատերական հասարակայնության մեծ թվով ներկայացուցիչներ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆՈՐ ԵՐԱՆԱԿԱՐՏՆԵՐԸ.— Հայաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ավարտվեցին ուսանողական քննությունները: Այդ հաստատություններն ավարտեցին հազարից ավելի երիտասարդ մասնագետներ՝ բժիշկներ, գյուղատնտեսներ, երկրաբաններ, տարբեր մասնագիտության ինժեներներ, մանկավարժներ, տնտեսագետներ, պատմաբաններ, արվեստագետներ և այլն: Նրանց ճանաչ մեծամասնությունը աշխատանքի է նշանակված ռեսպուբլիկայի շրջաններում և քաղաքներում: Նորավարտների որոշ մասը աշխատելու է Սովետական Միության մյուս ռեսպուբլիկաներում:

Միայն Երևանի Պետական համալսարանն այս տարի ավարտեցին մոտ 500 երիտասարդ մասնագետներ: 155 հոգի նոր շրջանավարտներ տվեց Գյուղատնտեսական ինստիտուտը: Եւրջ 30 հոգի ավարտեցին Երևանի Գեղարվեստական-թատերական ինստիտուտը: Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիան տվեց 43 շրջանավարտ: Մեծ թվով երիտասարդ մասնագետներ տվեցին Պոլիտեխնիկական, Բժշկական, Անաստուր-ժական-անասնաբուծական, Մանկավարժական, Օտախ լեզուների և մյուս ինստիտուտները:

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԵԱՐԱՍԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.— Հունիսի կեսերին Երևան այցելեց Հունգարական Ժողովրդական Ռեսպուբլիկայի ճարտարապետների պատվիրակությունը, որը Սովետական Միություն էր ժամանել Սովետական ճարտարապետների միության հրավերով: Պատվիրակության կազմի մեջ մտնում էին հունգարական ճարտարապետական արվեստի ակադեմիա գործիչներ:

Հյուրերը մեծ հետաքրքրությամբ ծանոթացան Երևանի նորակառույցներին, Հայաստանի ճարտարապետների աշխատանքներին, դիտեցին հին հայկական ճարտարապետության հուշարձանները:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻ ՆՐԱԿՆԵՐԻ ԿՐՈՂՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅՑԻՆ ԼԵԶՎՈՎ.— Հայաստանի աշխատավորները մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում դեպի Ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրների գրողների աշխատությունները: Հայերեն լեզվով հրատարակված են լինացի կին գրող Դին Լինի «Արևը Սառազան գետի վրա» և բուլղարական կուսակ գրող Ի. Վազովի «Էժի տակ» վեպերը, բուլղարական գրող Է. Պելինի պատմվածքների ժողովածուն: Օրբոս լույս տեսավ ռուսական գրող Մ. Սադովյանովի «Միտրյա Կոկոր» վեպակը:

Ընթացիկ տարում Հայաստանի պետական հրատարակչությունը լույս կընծայի լինական ժամանակակից հայտնի գրող Գո Մո-ժոյի բանաստեղծությունների,

թատերական ու արձակ երկերի ստվար ժողովածուն, ինչպես նաև գերմանական պրոգրեսիվ գրող Աննա Զեգերսի «Մեռածները մենու են երիտասարդ» վեպը:

ԱՐՏԱՇԱՍԻ ԵՐԶԱՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆԻ 20-ԱՄՅԱԿԸ.— Լրացավ Արտաշատի շրջանային թատրոնի գոյության 20-ամյակը: Իր գոյության երկու տասնամյակների ընթացքում թատրոնը խոշոր աշխատանք է կատարել ինչպես Արտաշատի, այնպես էլ հարևան շրջանների բնակչության կուլտուրական սպասարկման ասպարեզում:

Թատրոնի հոբելյանի առթիվ Արտաշատում կայացավ երեկո, որին մասնակցում էին Երևանից եկած մեծ թվով հյուրեր: Արվեստի գործերի գլխավոր վարչության պետ Հ. Խանջյանը, բացելով երեկոն, նշեց, որ այստեղ, ոչ հեռու պատմական Արտաշատ քաղաքից, 2.000 տարի առաջ, հայ ականավոր թատերագիր Արտավազդ Բ. թագավորի պալատում կայացել է Հայաստանի պատմության մեջ առաջին ներկայացումը, որով հիմք է դրվել հայկական թատերական արվեստին:

Ողջունի խոսքեր ասացին Հայաստանի թատրոնների, կուլտուրայի և արվեստի հաստատությունների ներկայացուցիչները:

Վերջում Արտաշատի և Երևանի Գ. Սունդուկյանի անվան թատրոնների ուժերով խաղացվեցին հատվածներ հայ հեղինակների թատերական գործերից:

20-ամյակի կապակցությամբ Հայաստանի Գերագույն Սովետի նախագահության հրամանով թատրոնի մի խումբ դերասանների և գերասանուհիների շնորհվել են պատվավոր կոչումներ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿՈՈՊԵՐԱՑԻՍՏԻ ՈՒԹՅՈՒՆԻ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ.— Մայիսի վերջերին Երևանում տեղի ունեցավ Հայաստանի Սպանողական կոոպերացիայի 8-րդ համագումարը: Համագումարը քննարկեց Հայկոոպի վարչության հաշվետու ղեկուցումը վերջին 6 տարվա գործունեության մասին, ընտրեց նոր վարչություն, վերստուգել հանձնաժողովը և պատգամավորներ՝ Սպանողական կոոպերացիայի Համամիութենական 4-րդ համագումարի համար:

Հայաստանի Սպանողական կոոպերացիան ռեսպուբլիկայի խոշոր առևտրական կազմակերպություններից մեկն է, որը գերազանցապես սպասարկում է գյուղական բնակչությանը: Վերջին 6 տարվա ընթացքում ապրանքաշրջանառության ծավալը գյուղում կրկնապատկրվել է: Սպանողական կոոպերացիան գյուղում ունի շուրջ 2.000 առևտրական ձեռնարկություն: Մոտակա 2 տարում դրանց թիվը կավելանա մի քանի հարյուրով:

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԱՄԱՌԱՑԻՆ ՀԱՆԳՍՏԸ.— Պետությունը ամեն տարի խոշոր գումարներ է ծախսում աշխատավորների հանգիստը կազմակերպելու համար: Ընթացիկ տարվա ամռան ամիսներին, միայն Հայաստանի սահմաններում գտնվող հանգստյան տներում իրենց առողջությունը կվերականգնեն ավելի քան 10.000 աշխատավորներ: Սեանի, Ախտալայի, Մաղկաձորի, Ստեփանավանի, Կիրովականի հանգստյան տները սկզբ-

սկ են իրենց գործունեությունը: Այս տարի այդ հանգստյան տների նորոգման, բարեկարգման և կահավորման համար հատկացված են մոտ երկու անգամ ավելի միջոցներ, քան անցյալ տարի:

ԼՆԻՆԱԿԱՆԻ ԵՎ ԿԻՐՈՎԱԿԱՆԻ ԵՐԱՇԵՏԱԿԱՆ ԴՐՊՐՈՑՆԵՐԸ.— Հունիսի կեսերին, գրեթե միաժամանակ, լրացավ Լենինականի և Կիրովականի երաժշտական դպրոցների գոյության 20 տարին: Երկու դպրոցների մանկավարժական մարմիններն էլ լայնորեն նշեցին իրենց ուսումնական հաստատությունների տարիլիցը, որին շերտորեն արձագանքեց ռեսպուբլիկայի երաժշտասեր հասարակայնությունը:

Լենինականի և Կիրովականի Ա. Միկոյանի անվան երաժշտական դպրոցները զգալի դեր են կատարել ինչպես երիտասարդ սերնդի դաստիարակման, այնպես էլ տեղի բնակչության մեջ երաժշտական մշակույթի տարածման ասպարեզում: Երևանի պետական կոնսերվատորիայի ուսանողների զգալի մասը հիշյալ դպրոցների սաներն են:

Գոյության 20-ամյակի կապակցությամբ Լենինականի դպրոցին շնորհված է ականավոր հայ երաժշտական Քրիստափոր Կարա-Մուրզայի անունը: Կանավարչության որոշմամբ երկու դպրոցների մի խումբ մանկավարժների շնորհված են պատվավոր կոչումներ՝ երկարամյա և անբասիր աշխատանքի համար:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԲՅՈՒՋԵՆ.— Երևանի քաղաքային Սովետի սեսիան քննարկեց և հաստատեց քաղաքի 1954 թվականի բյուջեն՝ 185,237.000 ռուբլի ընդհանուր գումարով, որը 11,300.000 ռուբլով գերազանցում է 1953 թվականի բյուջեն: Անցյալ տարվա համեմատությամբ զգալի չափով ավելացվել են հատկացումները բնակարանային շինարարության, քաղաքի բարեկարգման, կուլտուր-կենցաղային և առողջապահական հիմնարկների ցանցի ընդլայնման նպատակների համար:

ԱՆՏԱՑԻ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄԸ.— Ախտան մեկն է Սովետական Հայաստանի այն շրջանային կենտրոններից, որոնք արագորեն աճում և բարեկարգվում են: Վերջին տարիների ընթացքում շատ բան է փոխվել այստեղ: Ախտայի մոտ իր սկիզբն է առնում Գյումուշի ջրաէլեկտրակայանի մայր առուն, որի համար ստեղծված է մի գեղեցիկ արհեստական լիճ: Լճի ափերը դարձել են ախտացիների սիրելի զբոսավայրերից մեկը:

Շրջանային կենտրոնում կառուցված են մեծ թվով քարաշեն բարձև, տներ, թատրոն, կուլտուր-կենցաղային այլ շենքեր: Ահագին աշխատանք է կատարված մերձակա բլրալանջերը ծառազարդելու ուղղությամբ: Այդ լանջերից մեկում գտնվում է ախտացիների զբոսայգին, որը գրավում է մի քանի հեկտար տարածություն: Բարեկարգվում և առֆալտապատվում են փողոցները:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՆՈՐ ԿԱՅԱՐԱՆԻ ԵՆԻԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.— Օրեցօր վեր է խոյանում Երևանի երկաթուղային նոր կայարանի հոյակապ շենքը: Նրա մի մասի կառուցումն արդեն ավարտված է և սկսված է ներսի հար-

գարումը: Երկհարկանի այս գեղեցիկ շենքը, որը կառուցվում է ճարտարապետ Է. Տիգրանյանի նախագծով, կհանդիսանա կայարանամերձ հրապարակի ճարտարապետական անսամբլի կենտրոնը: Ենթի կենտրոնական մասը կունենա բարձրաբերձ աշտարակ, որը գմբեթի և մետաղյա գմբեթածողի հետ միասին կունենա 72 մետր բարձրություն:

Նոր կայարանը կունենա մի քանի դահլիճ-պլաստիկներ, մոր և մանկան սենյակներ, հեռավոր ուղևորների հանգստի սենյակներ, բաղնիք, հիանալի ռեստորան, վարսավիճարան, վարչական շենքեր և այլն:

Այժմ արագ թափով առաջ է տարվում շենքի կենտրոնական հատվածի, հատկապես գմբեթի կառուցումը:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐԵՎԱԿԱՆՈՒՄԸ. Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Երևանյան բաժնի և կառուցումների ինստիտուտի այս ամառ գիտական արշավախումբ է ուղարկելու Հայաստանի մի շարք շրջաններ՝ ուսումնասիրելու հնագույն կառուցումները: Արշավախմբի նպատակն է պարզել շինարարական տարբեր տեսակի քարերի երկարակյանությունը և դիմացկունությունը: Նախատեսված է ուսումնասիրել 100 կառուցում, որոնց թվում ութարտական ամրոցի մնացորդները Կարմիր բլուրում, Հաղպատի վանքը, Սանահինի կամուրջը և այլն:

Ուսումնասիրությունների արդյունքները խիստ օգտակար կարող են լինել մեր ճարտարապետների համար՝ ժամանակակից կառուցումների մեջ տարբեր տեսակի քարերի օգտագործման տեսակետից:

ՈՒՌՈՒՄԱՆ ՆՈՐ ԶՐԱՆՑՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ. Այս տարի Հայաստանում ղգալի աշխատանքներ են կատարվում նոր ջրանցքների շինարարության գծով: Արդեն աշխատում է Քալինի ջրանցքը, որը ուղղվում է նորակառույց Արագած և Արտենի գյուղերի հողերը: Ներկայումս սկսվել է այդ ջրանցքի գլխավոր մասի կառուցումը:

Մավալվել են Արզնի-Շամիրամ ոռոգման սխեմայի շինարարական աշխատանքները, որը ռեսպուբլիկայի խորհրդային շինարարական կառուցումն է:

Սկսված է Կոտայքի ոռոգման ցանցի՝ հատկապես Ալափարսի ջրանցքի կառուցումը: Այդ ջրանցքը կուղղվի հազարավոր հեկտար նոր հողեր, որոնք կհատկացվեն բանջարաբուսության և այգեգործության:

Մեղրու, Ալավերդու և Հոկտեմբերյանի ջրանցքներում կառուցվում են մի շարք խողովրդական կայաններ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ. Հուլիսի 21—25-ին Երևանում տեղի ունեցավ Հայաստանի սովետական գրողների երկրորդ համագումարը: Համագումարը, որի անդամներին նիստը կայացավ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերային թատրոնի սրահում, բաղմամարդ հասարակության ներկայությամբ, ներածական խոսքով բացեց հայ գրականության ակադեմիկոսների կայացուցիչ, մեծանուն բանաստեղծ, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ Ավետիք Իսահակյանը, որին ներկա եղողները ընդունեցին շքեղ, երկարատև ժամհարություններով:

Իր հինգ օրվա աշխատանքի ընթացքում համագումարը լսեց և քննարկեց մի շարք զեկուցումներ՝ ինչպես Գրողների միության վարչության գործունեության, այնպես էլ սովետահայ բանաստեղծության, արձակի, թատերգության և գրաքննադատության արդի վիճակի և զարգացման խնդիրների մասին: Զեկուցումների շուրջը բացվեց մտքերի լայն փոխանակություն, որին մասնակցեցին գրողներ՝ Դ. Դեմիրճյանը, Ստ. Զորյանը, Ն. Զարյանը, Լևոն Մեսրոպը (Փարիզից), Գ. Սևունցը, գրականագետ Ա. Կարինյանը և ուրիշներ:

Բոլոր ելույթ ունեցողները միահամուռ կերպով ընդգծեցին, որ Հայաստանի գրողների նախորդ համագումարից հետո անցած 8 տարվա ընթացքում սովետահայ գրականությունը հարստացել է մի ամբողջ շարք նոր, արժեքավոր գործերով թե՛ բանաստեղծության, թե՛ արձակի և թե՛ թատերգության բնագավառներում: Միաժամանակ նշվեց, որ մեր առանձին գրողների գործերի գեղարվեստական մակարդակը դեռևս շատ ցածր է: Համագումարը առաջ քաշեց գրողների ստեղծագործական աշխատանքների հետ կապված մի շարք կարևոր հարցեր:

Համագումարին հրավիրված էին Մոսկվայի, Լենինգրադի, Բելոռուսիայի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Տաջիկստանի և Սովետական Միության այլ ռեսպուբլիկներից՝ Լեհաստանի, Ռումինիայի և Բուլղարիայի գրական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Հյուրերն իրենց ելույթներում շերտերն ողջունեցին կաների, ինչպես նաև ժողովրդական դեմոկրատիայի հայ գրողներին և Հայաստանի աշխատավորներին՝ նշելով հայ ժողովրդի անգնահատելի հաջողությունները տնտեսության, շինարարության և մշակույթի բնագավառներում, խոսեցին ժողովուրդների բարեկամության ամրապնդման մասին:

Համագումարն ընտրեց գրողների միության վարչության նոր կազմ և պատգամավորներ՝ Սովետական Միության գրողների երկրորդ համագումարի համար: Հայաստանի սովետական գրողների միության վարչության նախագահ վերընտրվեց Ավետիք Իսահակյանը, քարտուղարներ ընտրվեցին գրականագետներ Էդ. Քոփչյանը և Հ. Սալախյանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԱՂԲԵՋԱՆԻ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԻ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅՈՒՆԸ. Հուլիսի 3-ից մինչև 26-ը Երևանում, Գ. Սունդուկյանի անվան թատրոնի շենքում տեղի ունեցան Բաբելի Մ. Աղիզբեկովի անվան ադրբեջանական պետական դրամատիկ թատրոնի ներկայացումները:

Երևանի հասարակությունը հյուրերին ցույց տվեց բացառիկ շքեղ ընդունելություն: Բոլոր ներկայացումներն անցան մեծ հաջողությամբ և արժանացան հանդիսականների ու տեղական մամուլի բարձր գնահատականին: Թատրոնը տվեց 23 ներկայացում, որոնց ներկա եղան ավելի քան 20.000 հանդիսականներ: Խաղարկվեց 10 թատերգություն, որոնցից վեցը ադրբեջանական ժամանակակից հեղինակների ստեղծագործություններ են:

Հասարակության շերտ ընդունելությանն արժանացան հատկապես Ալեքսանդր Երիվանցադեի «Նամուս» և ադրբեջանական ակադեմիոյ բանաստեղծ-թատերագույն Սամեդ Վուրդանի «Կազիմ» ներկայացումները:

Այդ նույն ժամանակում Երևանի Գ. Սունդուկյանի անվան թատրոնը մեծ հաջողությամբ հանդես եկավ Բարլում իր լավագույն բեմադրություններով:

Բաքվից վերադառնալուց հետո, Երևանում, Արվեստի աշխատողների տանը, կայացավ երկու թատրոնների անձնակազմերի ջերմագին հանդիպում: Հանդես եկող հետադարձ շնչերին երկու ռեսպուբլիկանների առաջատար թատրոնների փոխադարձ այցելության կարևոր նշանակությունը հայ և ադրբեջանական ժողովուրդների բարեկամության հետագա ամրապնդման համար և ցանկություն հայտնեցին, որպեսզի ավելի սերտ դարձվեն երկու ռեսպուբլիկանների արվեստի աշխատողների փոխադարձ կապերը:

Ա. Պ. Չեխովի ՄԱՀՎԱՆ 50-ԱՄՅԱԿԸ.— Սույն թվականի հուլիսի 15-ին Սովետական Միության Ժողովուրդները լայնորեն նշեցին ռուս մեծ գրող Ա. Պ. Չեխովի մահվան 50-ամյակը:

Հայաստանում ևս այդ տարեթիվը նշվեց արժանավոր կերպով: Ռեսպուբլիկայի շատ քաղաքներում և գյուղերում տեղի ունեցան դասախոսություններ և երեկոներ՝ նվիրված գրողի հիշատակին: Գրադարաններում և ակումբներում բացվեցին Չեխովին նվիրված ցուցահանդեսներ: Ա. Պ. Չեխովի մահվան 50-ամյակի առթիվ Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Մանուկ Աբեղյանի անվան Գրականության ինստիտուտը հրավիրեց գիտական նիստ:

Հուլիսի 15-ի երեկոյան Երևանի ռուսական թատրոնի շենքում կայացավ հանդիսավոր երեկո, որին ներկա էր մեծ թվով հասարակություն: Երեկոն հա-կիրճ խոսքով բացեց գրող Ստ. Զորյանը: Ա. Չեխովի կյանքի և գրական գործունեության մասին ղեկուցեց ֆիլոլոգիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ. Հովհաննիսյանը: Վերջում ռուսական թատրոնի ուժերով բեմադրվեց հանգուցյալ հեղինակի հայտնի աշխատություններից մեկը՝ «Երեք րոպե» թատերադրությունը:

Ա. Պ. Չեխովի անմահ աշխատությունները, որոնք ամենայն իրավամբ մտել են ինչպես ռուս, այնպես էլ համաշխարհային գրականության գանձարանը, վաղուց ի վեր դարձել են հայ ընթերցողի սեփականությունը: Նրա լավագույն պատմվածքները հայերեն թարգմանվել և տպագրվել են դեռ անցյալ դարի վերջերին: Ռուս մեծ գրողի գրամատիկական շատ գործեր շարունակ խաղացվել են հայ բեմի վրա: Սովետական իշխանության տարիներին Ա. Պ. Չեխովի աշխատությունները հայերեն լույս են տեսել 50.000 օրինակ տիրաժով: Անցյալ տարի Հայաստանի Պետական հրատարակչությունը սկսեց Ա. Պ. Չեխովի ընտիր երկերի հրատարակումը երեք հատորով:

ՀԱՅԳԻՏԱԿԱՆ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐ ԿԱՄԻՏԵՐ ԲԼՈՒՐՈՒՄ.— Ընթացիկ ամսան սկզբներին վերջավելեցին հնագիտական պեղումները Կարմիր բլուրում, որը գտնվում է Երևանից ոչ հեռու Պեղումներ կատարում է Հայկա-

կան ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի և Լենինգրադի Պետական Էրմիտաժի հնագիտական արշավախումբը՝ Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի թղթակից-անդամ Բ. Պետրովսկու ղեկավարությամբ:

Այս տարվա պեղումները կատարվում են ուրարտական Տեյշեռանի քաղաքի միջնաբերդում, որը կառուցված է եղել 7-րդ դարի կեսերին (մեր թվագրությու-նից առաջ): Չնայած կարճատև աշխատանքներին, արշավախումբը հետաքրքիր արդյունքների է հասել: Հայտնաբերված է գինու մի նոր մառան, որը թվով չորրորդն է: Ինչպես հայտնի է, այդ ամրոցը ավերվել է սկյութացիների կողմից 6-րդ դարի սկզբներին (մեր թվագրությունից առաջ): Մասնավոր, վիթխարի կա-րասների մոտ, հայտնաբերված են մարդկանց այրված կմախքներ: Հավանաբար այդ մարդիկ զոհ են գնացել ամրոցի գրոհման պահին:

Մեկ ուրիշ ներքնատան մեջ հայտնաբերված են մեծ քանակությամբ բրոնզյա իրեր, այդ թվում ձիասարքեր, բրոնզյա դրահ և այլն:

Արշավախմբի կաթմիքով պեղումները կարող են տալ բավականին արժեքավոր նյութեր՝ ուրարտական հին պետության մշակույթը բազմակողմանորեն ուսումնասիրելու համար:

ՊՐՈՖ. Կ. ՍԱՐԱՋՅԱՆԻ ՄԱՀԸ.— Սույն թվականի հուլիսի 22-ին, 77 տարեկան հասակում իր մահկանա-ցուն կրեց ակադեմիոյ երաժշտագետ, հայկական ՍՍՌ Ժողովուրդական արտիստ պրոֆ. Կոնստանտին Սողոմո-նի Սարաջյան:

Պրոֆ. Կ. Սարաջյան 1898 թվականին ավարտել է Մոսկվայի կոնսերվատորիան և այնուհետև երկար տա-րիներ աշխատել է Մոսկվայի և Սարատովի բարձրա-գույն երաժշտական հաստատություններում: 1935 թվականին նա հրավիրվում է Ալեքսանդր Սպենդիար-յանի անվան օպերային թատրոնում սրպետ դերիժոր և Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր:

Սկսած 1936 թվականից պրոֆ. Կ. Սարաջյան ղեկա-վարել է Երևանի երաժշտանոցը՝ իրեն տնօրեն: Նա իր ամբողջ ուժերը նվիրել է հայկական երաժշտական մշակույթի զարգացման, երիտասարդ սերնդի ուսուց-ման պատվավոր գործին: Պրոֆ. Կ. Սարաջյան խոշոր արվեստագետ էր, օժտված մեծ կարողություններով և անսպառ եռանդով: Նրա մահը մեծ կորուստ է ս-վետական երաժշտական մշակույթի համար:

Կ. Ս. Սարաջյան թաղումը տեղի ունեցավ հուլիսի 26-ին, հայ գործիչների Պանթեոնում:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ-ՅՈՒՄ.— Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիա-յին կից ստեղծված է Ռեսպուբլիկայի արտագրական ուժերի ուսումնասիրության խորհուրդ: Վերջերս տեղի ունեցավ այդ խորհրդի առաջին նիստը, ուր քննու-թյան առնվեց 1954—1955 թվականների աշխատանքի ծրագիրը: Որոշվեց առաջին հերթին ուսումնասիրու-թյան ենթարկել Հայաստանի ուժային միջոցների (ռե-սուրսների) հետագա զարգացման հարցը, որպես ժո-ղովրդական տնտեսության հետ սերտորեն կապված ա-վելի այժմեական հարց:

ՇԽՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐՁՆԻՈՒՄ.— Արզնին Հայաստանի լավագույն բուժավայրերից մեկն է, հուշակված իր հանքային ջրերով: Ամեն տարի այստեղի հիանալի բուժարաններում հանգստանում են հազարավոր մարդիկ, որոնցից շատերը գալիս են Սովետական Միության ամենատարբեր վայրերից:

Ներկայումս Արզնիում կառուցվում է բուժական նոր առողջարանի շենքը, ուր միաժամանակ կարող է հանգրստանալ 200 մարդ: Կառուցման աշխատանքները մոտենում են իրենց ավարտին: Ենթեր շուրս հարկանի է, ավելի քան 50.000 խորանարտ մետր ծավալով: Այն ձևավորված է հայկական ճարտարապետության ոճով: Հանգստացողների համար այստեղ կստեղծվեն բոլոր հարմարությունները:

ՊԵՐՃ ՊԵՆՏՅԱՆԻ ԵՐԿԻՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ.— Ավարտվեց հայ ականավոր վիպասան Պերճ Պենյանի երկերի ժողովածուի երեքհատորյակի հրատարակումը: Երրորդ հատորը, որը բաղկացած է 640 էջից, պարունակում է հեղինակի պատմվածքները, հուշերը, հոգվածները և նամակները:

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՑԱՆ.— Ավարտվեց Հոկտեմբերյանի շրջանի Հայկական գյուղի ջրային էլեկտրակայանի կառուցումը: Այն կառուցված է Հոկտեմբերյանի ոռոգման ցանցի մայր առվի վրա, գլխավորապես Նալբանդյան, Բամբակաշատ և Հոկտեմբեր գյուղերի կոլտնտեսությունների միջոցներով: Կայանը տվեց առաջին հոսանքը:

Վերջին երեք տարում դա երկրորդ ջրային էլեկտրակայանն է, որը կառուցվել է հիշյալ շրջանում:

ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ ՄԱՅՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ.— Երեսնի Առողջապահական լուսավորության տունը բաղաձի տարբեր մասերում կազմակերպել է մայրերի հեռակա ուսուցման դասընթացներ: Այդ դասընթացների նպատակն է անհրաժեշտ գիտելիքներ տալ մայրերին՝ երեխաների առողջության պահպանման, նրանց դաստիարակության գործի բարելավման համար: Դասընթացներում մայրերը լսում են դասախոսություններ բժշկական

տարբեր հարցերի շուրջը, ստանում են երեխաների խնամքի ու դաստիարակության վերաբերյալ գործը, դիտում կինոնկարներ:

ՆՈՐ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐ ԵՎ ԳՐԱԴԱՐԱՆՆԵՐ.— Սովետական Հայաստանում տարեցտարի ընդարձակվում է մշակութային-լուսավորական հիմնարկների ցանցը: Միայն այս տարի գյուղական վայրերում բացվել են 40 նոր ակումբներ և գրադարաններ:

ՆՈՐ ԱՄՍԱԳԻՐ.— Երևանում լույս տեսավ «Հայաստանի կոլտնտեսական» նոր ամսագրի առաջին համարը: Ամսագիրը հրատարակում է Հայկական ՍՍՌ Գյուղատնտեսության մինիստրությունը: Այն կոչված է լուսարանելու գյուղատնտեսական գիտության և կոլտնտեսային արտադրության հարցերը, օգնելու ռեսպուբլիկայի գյուղատնտեսության հետագա զարգացման գործին:

Առաջին համարում դետեղված են մի շարք հոդվածներ բուսաբուծության, անասնաբուծության, գյուղատնտեսության մեքենայացման, էլեկտրիֆիկացման և այլ հարցերի շուրջը:

ԳԱՎԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ.— Կիրովականում բացվել է գավառագիտական թանգարան, ուր խնամքով ցուցադրված են բազմաթիվ շրջակայքում կատարված զանազան պեղումների ժամանակ հայտնաբերված հնագույն իրեր: Ետ նյութեր կան նախասովետական Պարթևիստային վերաբերող: Լայն կերպով ցուցադրված է ժամանակակից Կիրովականը, որն արագապես զարգանում է և դարձել է ռեսպուբլիկայի երրորդ քաղաքը:

Գավառագիտական այգիսի թանգարաններ կան Լենինականում, Գորիսում և Նոր Բայազետում:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐ.— Այս տարի Երևանի Պետական համալսարանը տվեց երկտասարդ լրագրողների (ժուռնալիստների) առաջին շրջանավարտները՝ թվով 31 հոգի: Նրանք բոլորն էլ ուղարկվեցին աշխատանքի շրջանային, քաղաքային և ռեսպուբլիկական թերթերի խմբագրությունները:

